

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfséries.com

7th November, 2025

MADANIYAT VA SAN'AT TA'LIMI TIZIMIDA O'QITUVCHINING INNOVATSION KOMPETENSIYASINI SHAKLLANTIRISH MASALALARI

Fazliddinov Zokir Xusniddin o'g'li
Shahrisabz davlat pedagogika
instituti o'qituvchisi
Tel:+998977627374

Annotatsiya:

Mazkur maqolada madaniyat va san'at ta'limi tizimida o'qituvchining innovatsion kompetensiyasini shakllantirish masalalari nazariy jihatdan tahlil etiladi. Innovatsion kompetensiya tushunchasining mazmuni, uning tarkibiy qismlari raqamli, kommunikativ, ijodiy va reflektiv ko'nikmalar san'at o'qituvchisi faoliyatida qanday namoyon bo'lishi yoritiladi. Maqolada madaniyat ta'limida zamonaviy pedagogik texnologiyalar, kreativ metodlar, raqamli vositalardan foydalanish va kasbiy o'z-o'zini rivojlantirish jarayonlari o'qituvchi innovatsion kompetensiyasining shakllanishi bilan bog'lab tahlil qilinadi. Shuningdek, o'qituvchining kasbiy mahoratini oshirishda innovatsion fikrlashni rivojlantirish yo'llari ham nazariy asosda yoritilgan.

Kalit so'zlar: innovatsion kompetensiya, madaniyat ta'limi, san'at o'qituvchisi, pedagogik mahorat, kreativ fikrlash, raqamli texnologiyalar, reflektiv ta'lim, kasbiy rivojlanish, pedagogik texnologiyalar, ijodkorlik, kommunikativ ko'nikma, innovatsion yondashuv

Hozirgi globallashuv va raqamli texnologiyalar davrida madaniyat va san'at ta'limi tizimi o'qituvchidan yangicha fikrlashni, innovatsion yondashuvlarni puxta o'zlashtirishni va kasbiy faoliyatni zamon talablari asosida tashkil etishni talab qilmoqda. O'qituvchining innovatsion kompetensiyasi ta'lim jarayonining sifatini belgilovchi eng muhim omillardan biridir. Chunki san'at ta'limida o'qituvchi nafaqat bilim beruvchi, balki o'quvchi shaxsini ijodkorlikka, mustaqil fikrlashga,

E CONF SERIES

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

estetik idrok va madaniy tafakkurga yo‘naltiruvchi pedagog sifatida namoyon bo‘ladi.

Innovatsion kompetensiya tushunchasi o‘z mazmuniga ko‘ra keng ko‘lamli bo‘lib, u o‘qituvchining yangi pedagogik g‘oyalarni anglash, tahlil qilish, tatbiq etish va o‘z faoliyatida samarali qo‘llash qobiliyatini bildiradi. Bu kompetensiya tarkibida bir necha asosiy komponentlar mavjud: **kreativ kompetensiya, raqamli kompetensiya, kommunikativ kompetensiya, reflektiv kompetensiya va kasbiy o‘zini rivojlantirish kompetensiyasi**. Ayniqsa san‘at ta‘limi tizimida ushbu komponentlarning har biri o‘qituvchi faoliyatining ajralmas qismiga aylanadi.

Birinchidan, **kreativ kompetensiya** bu o‘qituvchining yangi g‘oyalar yaratish, pedagogik jarayonni estetik tafakkur asosida loyihalash, ta‘lim metodikasini san‘atning tabiiy ijodiy ruhiga moslashtirish qobiliyatidir. Bunday o‘qituvchi darsni shunchaki ma‘lumot uzatish jarayoni sifatida emas, balki ijodiy muloqot, estetik tajriba va madaniy hamkorlik maydoni sifatida tashkil etadi.

Ikkinchidan, **raqamli kompetensiya** bugungi davrda pedagogik faoliyatning ajralmas qismi hisoblanadi. San‘at ta‘limida raqamli texnologiyalardan foydalanish o‘qituvchining metodik imkoniyatlarini kengaytiradi: virtual muzeylar, onlayn platformalar, multimediali taqdimotlar, audio va video tahlil vositalari ta‘limni zamonaviy, interfaol va o‘quvchi uchun qiziqarli shaklga keltiradi. Innovatsion o‘qituvchi bu vositalarni faqat texnik maqsadda emas, balki badiiy-estetik tarbiya jarayonining samaradorligini oshiruvchi pedagogik instrument sifatida qo‘llaydi.

Uchinchidan, **kommunikativ kompetensiya** o‘qituvchining o‘quvchi, hamkasb va keng jamoatchilik bilan samarali muloqot o‘rnatish ko‘nikmasidir. San‘at o‘qituvchisi o‘z fikrini ifoda etishda badiiy nutq, emotsional ifoda va estetik tildan foydalanadi. Shu jihatdan kommunikativlik bu o‘qituvchi madaniy yetukligi va shaxsiy jozibasining ko‘rsatkichi. Innovatsion o‘qituvchi darsda o‘quvchi bilan “subyekt–subyekt” asosidagi muloqot olib boradi, bunda har bir o‘quvchi ijodiy shaxs sifatida tan olinadi.

To‘rtinchidan, **reflektiv kompetensiya** o‘qituvchining o‘z faoliyatini tahlil qilish, baholash va takomillashtirish qobiliyatidir. Bu jihat innovatsion o‘qituvchi uchun o‘ta muhim, chunki har bir yangi metod, texnologiya yoki yondashuvning samaradorligini aniqlash, uni amaliyotga moslashtirish refleksiya orqali amalga

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

oshadi. Reflektiv o'qituvchi o'z tajribasini tahlil qiladi, xatolarni anglaydi va yangiliklar asosida darsni yanada takomillashtiradi.

San'at ta'limida innovatsion kompetensiyaning shakllanishi bir necha bosqichda kechadi. Dastlab, o'qituvchi innovatsion faoliyatga tayyorlanadi ya'ni yangi texnologiyalar, interfaol metodlar, kreativ yondashuvlar haqida bilim oladi. Keyin bu bilimlar amaliy faoliyatda sinovdan o'tkaziladi, so'ngra o'qituvchi ularni o'zining pedagogik tizimiga integratsiyalash orqali barqaror kompetensiyaga aylantiradi. Bu jarayonni "**pedagogik innovatsiyalar sikli**" deb atash mumkin.

Madaniyat va san'at ta'limida o'qituvchining innovatsion kompetensiyasini shakllantirishning eng muhim omillaridan biri bu **kasbiy rivojlanishning uzluksizligidir**. O'qituvchi o'z faoliyatini yangilab borishi, ilmiy-nazariy yangiliklardan xabardor bo'lishi, san'atdagi zamonaviy tendensiyalarni kuzatib borishi zarur. Shu bois, malaka oshirish kurslari, ijodiy seminarlar, mahorat darslari, vebinarlar va xalqaro konferensiyalarda ishtirok etish o'qituvchining innovatsion dunyoqarashini kengaytiradi.

Madaniyat va san'at o'qituvchisi o'z faoliyatida **ijodkorlik va yangilik kiritish tamoyillariga** tayanishi kerak. U darslarni milliy an'analar va zamonaviy metodlarni uyg'unlashtirgan holda tashkil etishi, o'qituvchilarda ijodiy tafakkur, badiiy did va estetik qadriyatlarni shakllantirishi lozim. Shu nuqtayi nazardan, innovatsion kompetensiya shunchaki texnologiyani bilish emas, balki yangicha pedagogik tafakkur uslubidir.

O'qituvchining innovatsion kompetensiyasini rivojlantirishda quyidagi yo'nalishlar muhim ahamiyatga ega:

- **Pedagogik texnologiyalarni chuqur o'zlashtirish** dars jarayonini interfaol, amaliy va kreativ shakllarda tashkil etish.
- **Axborot-kommunikatsiya texnologiyalaridan foydalanish** san'at darslarini multimedia, internet resurslari va vizual platformalar bilan boyitish.
- **Kreativ tafakkurni rivojlantirish** yangi g'oyalarni ilgari surish, o'zining ijodiy uslubini shakllantirish.
- **Hamkorlik va jamoaviy ijod** o'qituvchilar o'rtasida tajriba almashish, innovatsion loyihalarni amalga oshirish.

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

- **Reflektiv o‘z-o‘zini tahlil** – dars samaradorligini baholash, o‘z faoliyatini tahlil qilib takomillashtirish.

Bu yo‘nalishlar o‘qituvchini faqat texnik bilim egasi emas, balki zamonaviy tafakkurli, badiiy-intellektual salohiyatli shaxs sifatida shakllantiradi. Ayniqsa, san‘at ta‘limida o‘qituvchi innovator sifatida o‘zining shaxsiy ijodiy tajribasini pedagogik jarayonga tatbiq etadi, shu orqali ta‘limni hayot bilan bog‘laydi.

Nazariy jihatdan, o‘qituvchi innovatsion kompetensiyasining shakllanishi L.Vygotskiy, J.Dyui, J.Guilford, H.Gardner kabi olimlarning g‘oyalari bilan hamohangdir. Ularning fikricha, ta‘limda muvaffaqiyat inson tafakkurining ochiqligi, o‘zgarishlarga tayyorligi va yangi vaziyatlarga moslashish qobiliyatiga bog‘liq. Innovatsion o‘qituvchi esa aynan shu sifatlarni o‘zida mujassam etadi: u o‘zgarishlardan qo‘rqmaydi, balki ularni yangi imkoniyat sifatida qabul qiladi.

Madaniyat va san‘at ta‘limida innovatsion kompetensiyaning shakllanishi o‘qituvchining **shaxsiy qadriyat tizimi** bilan bevosita bog‘liq. U o‘z kasbiga estetik missiya sifatida qaraydi: har bir dars bu nafaqat bilim berish, balki o‘quvchi qalbiga go‘zallik, ezgulik va ijodkorlik urug‘ini ekish jarayonidir. Shu sababli innovatsion kompetensiya o‘qituvchi shaxsining ma‘naviy yetukligi, badiiy didi va kasbiy mas‘uliyati bilan chambarchas bog‘liqdir.

Madaniyat va san‘at ta‘limi tizimida o‘qituvchining innovatsion kompetensiyasini shakllantirish bu nafaqat metodik, balki ma‘naviy jarayondir. Innovatsion o‘qituvchi san‘atni zamonaviy vositalar bilan o‘rgatadi, ammo uning mohiyatini milliy, estetik va insonparvarlik qadriyatlari asosida talqin etadi. U o‘quvchilarda nafaqat texnik ko‘nikma, balki badiiy tafakkur va kreativ fikrlashni rivojlantiradi. Shu bois, innovatsion kompetensiya bu kelajak ta‘limining markazida turgan yangi pedagogik madaniyatdir.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati

1. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Ta‘lim-tarbiya tizimini 2030 yilgacha rivojlantirish konsepsiyasi to‘g‘risida”gi PQ–6108-son qarori. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining “Madaniyat va san‘at sohasini rivojlantirishning ustuvor yo‘nalishlari to‘g‘risida”gi PQ–4233-son qarori. – Toshkent, 2019.

International Educators Conference

Hosted online from Toronto, Canada

Website: econfseries.com

7th November, 2025

3. Mirziyoyev Sh.M. Yangi O‘zbekiston taraqqiyot strategiyasi. – Toshkent: O‘zbekiston, 2022.
4. Azizxo‘jayeva N.N. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: TDPU, 2021.
5. Gulomova G. Innovatsion ta’lim texnologiyalari va ularni amaliyotda qo‘llash asoslari. – Toshkent: Fan va texnologiya, 2020.
6. Tursunov H. San’at ta’limida o‘qituvchining innovatsion faoliyat kompetensiyasi. – Samarqand: SamDPI, 2022.
7. Sharipova G. Madaniyat ta’limida innovatsion metodlarning nazariy asoslari. – Toshkent: San’at, 2020.
8. Gardner H. Multiple Intelligences: New Horizons in Theory and Practice. – New York: Basic Books, 2011.
9. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press, 2016.
10. Vygotsky L.S. Mind in Society: The Development of Higher Psychological Processes. – Cambridge, MA: Harvard University Press, 1978.
11. OECD. Teachers as Designers of Learning Environments: The Importance of Innovative Pedagogies. – Paris: OECD Publishing, 2018.
12. UNESCO. Reimagining Our Futures Together: A New Social Contract for Education. – Paris: UNESCO Publishing, 2021.